



15.05.2013

Kj/11

§ 147

Kj / Den av ledamoten Ilkka Taipale väckta motionen om en utredning över hur indrivningen av räkningar sköts

Bordlades 15.05.2013

HEL 2012-014519 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden beslutade stadsfullmäktige bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ari Hietamäki, ledande planerare, telefon: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar anse den av ledamoten Ilkka Taipale väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredraganden

Ledamoten Ilkka Taipale och 5 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors utreder möjligheten att sköta indrivningen av räkningar antingen som egen verksamhet eller i samarbete med kranskommunerna och HNS. Alternativ för omorganiseringen kunde till exempel vara att skapa en egen indrivningsenhet eller att låta utföra arbetet i samarbete med en handikapporganisation eller ett socialt företag. Enligt uppgifter som förekommit i offentligheten har inkassoföretaget som staden nu anlitar rötter i skatteparadiserna.

Utifrån rättstjänstens utlåtande och en kostnadsutredning som utförts konstaterar stadsstyrelsen följande:

Indrivning är en verksamhetsgren som grundar sig på lagen. Indrivningsverksamheten övervakas av olika instanser och dess utövande förutsätter tillräckligt juridiskt kunnande och substanskunnande. Indrivning som striden mot lagen eller mot gott indrivningsförfarande får följder och vid ansökan om indrivningstillstånd ska den sökande sköta om att indrivning inte utövas i strid med lagen eller föreskrifter och att indrivningsverksamheten inte orsakar rättskränkningar vare sig för den skuldsatta eller uppdragsgivaren.

Att köpa indrivningstjänster av vilken aktör som helst, inklusive handikapporganisationer och sociala företag, förutsätter att



tjänsteleverantören har tillräckligt juridiskt kunnande för att indriva fordringar. De indrivningstjänster som staden anskaffar i form av köpta tjänster konkurrensutsätts i enlighet med föreskrifterna i lagen. Företag som uppfyller kraven för konkurrensutsättningen och i lagen kan delta i konkurrensutsättningen. En handikapporganisation eller ett socialt företag med tillräckliga resurser kan, om den så önskar, delta i konkurrensutsättningen.

Om ett projekt för en gemensam indrivningsorganisation för kommunerna förs vidare, ska kostnaderna för projektet och personalresurserna, den eventuella utkontrakteringen av personal från kommunen till en enhet som grundas och licenskravet för indrivningsverksamheten beaktas tillräckligt i den noggrannare planeringen av projektet.

Helsingfors stad sköter för sin del om att indrivningskostnaderna för dess fordringar inte är orimliga för den skuldsatta. Kostnaderna för den skuldsatta är en fråga som beaktas vid konkurrensutsättningen av indrivningstjänsterna och de indrivningskostnader som stadens samarbetspartner i indrivningsärenden tar ut för stadens fordringar är delvis under maximinivån som tillåts i lagen. Inkassobyråns resurser för indrivningsärenden är i utgångsläget effektivare än hos staden och indrivningen kan även därför utföras med mindre enhetskostnader. Om staden skaffar motsvarande resurser eller om indrivningstjänsten köps av en aktör som inte har likadana färdiga resurser skapar det betydande kostnader som i sista hand syns i priset på de indrivningstjänster som betalas till tjänsteleverantören. Indrivningskostnaden som tas ut av den skuldsatta borde täcka kostnaderna för indrivningen eftersom det inte är lönande att bedriva indrivning vars kostnader överskrider de redovisade intäkterna av indrivningen. Om indrivningen arrangeras på något som helst annat sätt kommer kostnaderna antagligen att överstiga kostnaderna för tjänsten som köps av den inkassobyrå som vann konkurrensutsättningen, varvid de höjda kostnaderna måste täckas med en höjd indrivningsavgift för de skuldsatta och till den överskridande delen täckas med skattemedel.

Om indrivningen arrangeras som stadens egen verksamhet, har staden inte möjlighet att disponera över en sådan mängd data som inkassobyrån har till sitt förfogande. Eftersom inkassobyrån sköter om fordringarna för flera fordringsägare har den i jämförelse med staden en bredare informationsgrund om till exempel den ekonomiska situationen, varvid indrivningsåtgärderna i alla indrivningsfaser kan anpassas så att de är lämpliga för den skuldsatta. Inkassobyrån har resurser och redskap för att verkställa indrivning på många nivåer, såsom e-post, per telefon och med hjälp av en onlineanslutning, som staden inte har egen erfarenhet av. Att köpa indrivningstjänsterna av



en inkassobyrå betyder kostnadsbesparingar för staden och även för den skuldsatta eftersom inkassobyrån har övergripande personal- och apparatresurser med hjälp av vilka indrivningsåtgärderna väljs per fall och även så att den skuldsattas fördel säkras kostnadseffektivt. Att övergå till juridisk indrivning är exempelvis inte alltid den effektivaste indrivningsmetoden heller för fordringsägaren.

Effektiv och regelenlig indrivning är i nyckelposition vid betraktande av den preventiva verkan av indrivning. Det är viktigt att notera att indrivningskostnaden genereras endast av fordringar som inte har betalats i tid. Indrivningskostnaderna är även en faktor som motiverar den skuldsatta att betala fordringen i tid.

Om indrivningsverksamheten arrangeras som kommunens egen verksamhet är situationen den att den totala arbetsmängden ökar betydligt, vilket förutsätter att de styrda resurserna inom indrivningsverksamheten ökas på personal- och utrustningsnivån för att effektiviteten och servicen ska kunna bevaras på den nuvarande nivån.

Att avstå från att använda inkassobyrå och sköta uppgifterna på motsvarande sätt som stadens egen verksamhet inom affärsverket Ekonomiförvaltningstjänsten (Talpa) orsakar Talpa nya årliga kostnader som enligt en preliminär uppskattning uppgår till 1,7 mn euro och inkomster på cirka 0,3 mn euro per år. Sålunda är nettokostnaderna för staden uppskattningsvis 1,4 mn euro per år.

I fullmäktigemotionen hänvisas till uppgifter i offentligheten enligt vilka stadens samarbetspartner i indrivningsärenden har kontakter till skatteparadis.

Enligt lagen om offentlig upphandling (348/2007) ska kommunens myndigheter konkurrensutsätta sina upphandlingar enligt bestämmelserna i nämnda lag. Upphandlingen av de indrivningstjänster som staden anlitar har konkurrensutsatts enligt bestämmelserna i lagen. I konkurrensutsättningen av upphandlingar bedöms leverantörernas lämplighet, det vill säga professionella och ekonomiska prestationsförmåga. I bedömningen av prestationsförmågan beaktas de obligatoriska orsakerna för uteslutning och orsakerna för uteslutning som är beroende på prövning samt minimikraven i anbudsbegäran. Vinnaren av konkurrensutsättningen om leveransen av indrivningstjänster för stadens fordringar innehar den krävda prestationsförmågan.

Angående påståendet om kontakter till skatteparadis kan allmänt konstateras att stadens förutsättningar att undvika samarbete med företag som har kopplingar till skatteparadis har utretts för stadsstyrelsen 4.3.2013 under § 247. Enligt slutsatserna i utredningen är Helsingfors stads möjligheter att inom ramen för dagens lagstiftning



undvika samarbete med sådana företag som har kopplingar till skatteparadis huvudsakligen obefintliga.

I utredningen konstateras att den upphandlande enheten i nuläget inte får ställa krav i offentliga upphandlingar som inte hänför sig till den ifrågavarande upphandlingen. Exempelvis kriterier som hänför sig till skatteplanering har utgångsmässigt inte att göra med objektet för upphandlingen eller anbudsgivarens förmåga att fullfölja upphandlingskontraktet. Den upphandlande enheten kan enligt upphandlingslagstiftningen inte heller utesluta en anbudsgivare från anbudsförfarandet om anbudsgivaren har uppfyllt de förpliktelser som ställs i Finlands skattelagstiftning oberoende av till exempel mängden skatter som påförts anbudsgivaren. Staden kan alltså inte utesluta företag från offentliga upphandlingar på grund av att de har kopplingar till skatteparadisländer.

Det väsentliga vid fastställandet av jämförelsegrunder (kriterier som används för jämförelse) är att grunderna hänför sig till upphandlingsobjektet. Jämförelsegrunderna ska med andra ord alltid ha anknytning till saken eller tjänsten som är föremål för upphandlingen. Jämförelsegrunderna ska användas för att jämföra de kvantitativa eller kvalitativa egenskaperna hos varan eller tjänsten som är föremål för upphandlingen. Uppgifter om skatter som företaget betalat, omsättning och antal anställda liksom företag per land som företaget äger och rapporteringar i anknytning till dem kan granskas då anbudsgivarens lämplighet bedöms.

I Europeiska unionen har serviceproducenten fri etableringsrätt. Den fria rörligheten för tjänster betyder att serviceleverantören inte behöver flytta till en annan medlemsstat för att erbjuda tjänster i den medlemsstaten. I fråga om offentliga upphandlingar får konkurrensutsättningen inte vara diskriminerande vad beträffar staten där den juridiska personen är etablerad; det ska vara möjligt att erbjuda tjänster under samma förutsättningar som en juridisk person som är etablerad i landet kan erbjuda tjänster. I en gränsöverskridande konkurrensutsättning kan landet där tjänsteleverantören är etablerad inte vara en sådan omständighet på grund av vilken anbudsgivaren lämnas utanför konkurrensutsättningen.

Samtidigt konstaterar stadsstyrelsen att det här svaret samtidigt ger svar även på ledamoten Paavo Arhinmäkis motion 16.3.2011 om att staden bör sluta använda sig av inkassobyråer. Den nämnda motionen har besvarats i stadsfullmäktige 28.9.2011 men fullmäktige återremitterade motionen till stadsstyrelsen för beredning och stadsstyrelsen återremitterade motionen 3.10.2011 vidare till stadsdirektören för ny beredning. Svaret på nämnda motion har fördröjts i väntan på ändringen av lagen om indrivning av fordringar



15.05.2013

Kj/11

(ändringen av lagen om indrivning av fordringar trädde i kraft 16.3.2013) och nya riktlinjer i fråga om funktionerna i indrivningsbranschen som lagändringen eventuellt medför.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ari Hietamäki, ledande planerare, telefon: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Taipale Ilkka valtuustoaloite Kvsto 24.10.2012 asia 15
- 2 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite
- 3 Perintä kaupungin omana toimintana kustannusselvitys 20120120

Tiedoksi; Muutoksenhakukielto, valmistelu

Hallintokeskus

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2013 § 459

HEL 2012-014519 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Ilkka Taipaleen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Hallintokeskus Oikeuspalvelut 26.3.2013

HEL 2012-014519 T 00 00 03

PK 20130022

Valtuutettu Ilkka Taipale on 24.10.2012 tehnyt valtuustoaloitteen, jossa esitetään selvittävän Helsingin kaupungin saatavien perintä

Postadress

PB 10
00099 HELSINGINFORS STAD
hallintokeskus@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566



kaupungin omana työnä tai yhteistyössä ympäristökuntien ja HUS:n kanssa. Aloitteessa esitetään selvitettäväksi, olisiko perintä mahdollista järjestää luomalla pääkaupunkiseudulle oma yhteinen perintäyksikkö, tai ostamalla perintäpalveluita joltain vammaisjärjestöltä tai sosiaaliselta yritykseltä. Aloitteessa on myös tuotu esiin julkisuudessa esitetty väite, jonka mukaan kaupungin käyttämällä perintäyhteistyökumppanilla olisi yhteyksiä veroparatiiseihin.

Hankintalainsäädäntö ja viittaukset veroparatiisiin

Valtuustoaloitteessa on esitetty viittaus julkisuudessa esiintyneisiin tietoihin, joiden mukaan kaupungin käyttämällä perintäyhteistyökumppanilla olisi yhteyksiä veroparatiiseihin.

Julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaan kuntien viranomaisten on kilpailutettava hankintansa mainitun lain säännösten mukaisesti. Kaupungin käyttämien perintäpalveluiden hankinta on kilpailutettu lain säännösten mukaisesti. Hankintojen kilpailuttamisprosessissa arvioidaan tarjoajien soveltuvuutta eli ammatillista ja taloudellista suorituskykyä. Suorituskykyä arvioitaessa otetaan huomioon hankintalain pakolliset ja harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet sekä tarjouspyynnössä asetetut vähimmäisvaatimukset. Kaupungin saatavien perintäpalveluiden tuottamisesta järjestetyn kilpailutuksen voittajalla oli vaadittu suorituskyky.

Mitä tulee veroparatiisiyhteyksiä koskevaan väitteeseen, voidaan yleisesti todeta, että kaupungin edellytyksiä välttää yhteistyötä sellaisten yritysten kanssa, joilla on kytkentöjä veroparatiiseihin on selvitetty kaupunginhallitukselle 4.3.2013 kohdassa § 247. Selvityksen johtopäätösten mukaan Helsingin kaupungin mahdollisuudet välttää yhteistyötä sellaisten yritysten kanssa, joilla on kytkentöjä veroparatiiseihin, ovat nykyainsäädännön puitteissa pääosin olemattomat.

Selvityksessä on todettu, että nykyisellään hankintayksikkö ei saa asettaa julkisissa hankinnoissaan vaatimuksia, jotka eivät liity kyseiseen hankintaan. Esimerkiksi verosuunnittelua koskevilla kriteereillä ei lähtökohtaisesti ole liityntää hankinnan kohteeseen tai tarjoajan kykyyn suoriutua hankintasopimuksesta. Hankintayksiköllä ei ole hankintalainsäädännön mukaan myöskään mahdollisuutta sulkea tarjoajaa tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos tarjoaja on täyttänyt Suomen verolainsäädännössä asetetut velvoitteet, riippumatta esimerkiksi tarjoajan maksettavaksi määrättyjen verojen määrästä. Kaupunki ei siis voi sulkea julkisten hankintojen ulkopuolelle yrityksiä sillä perusteella, että niillä olisi yhteyksiä veroparatiisivaltioihin.



Olennaista vertailuperusteiden (vertailussa käytettävien kriteereiden) asettamisessa on se, että perusteet liittyvät hankinnan kohteeseen. Vertailuperusteiden on toisin sanoen kytketty kulloinkin hankittavaan tavaraan tai palveluun. Vertailuperusteiden avulla tulee arvioida hankittavan tavaran tai palvelun määrällisiä tai laadullisia ominaisuuksia. Tietoja yrityksen maksamista veroista, liikevaihdosta ja työntekijämäärästä samoin kuin yrityksen maakohtaisesti omistamista yrityksistä ja niihin liittyvistä raportoinneista voidaan tutkia tarjoajan soveltuvuutta arvioitaessa.

Euroopan Unionissa palveluiden tuottajalla on vapaa sijoittumisoikeus. Palveluiden vapaa liikkuvuus tarkoittaa sitä, ettei palveluiden tarjoajan tarvitse siirtyä toiseen jäsenvaltioon tarjotakseen palveluita siinä jäsenvaltiossa. Julkisten hankintojen osalta kilpailutus ei saa olla syrjivää oikeushenkilön sijoittumisvaltion suhteen; palveluita tulee voida tarjota samoin edellytyksin kuin kyseisessä maassa sijaitseva oikeushenkilö niitä voi tarjota. Rajat ylittävässä kilpailutuksessa palveluntarjoajan sijaintivaltio ei voi olla sellainen seikka, jonka perusteella tarjouksentekijä jätettäisiin kilpailutuksen ulkopuolelle.

Perinnän järjestäminen kaupungin omana työnä

Kaupunginhallituksen 2.5.2005 hyväksymien rahasaatavien laskutus- ja perintäohjeiden mukaan saatavat tulee periä tehokkaasti nopeasti ja taloudellisesti, eikä Helsingin kaupunki ei voi tehottomalla tai epäsäännönmukaisella perinnällä antaa sellaista vaikutelmaa, että kaupungin saatavia ei tarvitse suorittaa. Kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun toteuttamiseksi lähtökohtana on oltava, että jokainen kuntalainen suorittaa omat velvoitteensa. Perimättä jääneistä saatavista aiheutuva taloudellinen rasitus on viime kädessä katettava verotuloilla.

Pääosan Helsingin kaupungin saatavien laskutuksesta ja vapaaehtoisesta perinnästä suorittaa taloushallintopalvelu -liikelaitos (Talpa). Virastot ja laitokset, jotka eivät ole Talpan asiakkaita, suorittavat vapaaehtoisen perinnän joko itse tai käyttävät kaupungin organisaation ulkoista perintätoimistoa, kaupunginhallituksen 2.5.2005 hyväksymien kaupungin rahasaatavien laskutus- ja perintäohjeiden mukaisesti. Helsingin kaupunki käyttää sekä julkisoikeudellisten, että yksityisoikeudellisten saataviensa vapaaehtoisessa perinnässä perintätoimiston palveluita. Lainvastaisen menettelyn vuoksi määrättyjen maksuseuraamusten perinnässä kaupunki ei käytä ulkopuolista perintätoimistoa. Lähes kaikkien kaupungin yksityisoikeudellisten saatavien oikeudellisen perinnän hoitaa Helsingin kaupungin hallintokeskuksen oikeuspalvelut.

Saatavien perintä on lailla säännelty toimiala. Perintää hoitavan tahon



tulee huolehtia siitä, että perintää hoitavat henkilöt omaavat riittävän koulutuksen toimialaansa nähden. Mikäli kaupunki hoitaisi saatavien perinnän kokonaan omana työnään, se vaatisi nykyistä enemmän henkilöstöresursseja, edellyttäisi lisäkoulutusta ja perintään sopivan tietojärjestelmän hankintaa. Nykyisellä henkilökuntamäärällä ja taloushallintojärjestelmällä perintää ei pystyittäisi hoitamaan yhtä tehokkaasti eikä kustannustehokkaasti kuin ulkopuolista perintätoimistoa käyttäen

Perinnän järjestäminen kokonaan kaupungin omana työnä edellyttäisi mittavia investointeja kaupungin käytössä oleviin tietotekniikan järjestelmiin sekä henkilötyövoimaan. Helsingin kaupunki on ottanut vuoden 2012 alusta käyttöön järjestelmän, jolla hoidetaan ulkoinen ja sisäinen laskenta, käyttöomaisuuskirjanpito, kirjanpito, laskutus sekä myynti- ja ostoreskontra (LASKE). Kyseistä järjestelmää ei ole suunniteltu sellaiseen saatavien perintään, jota tällä hetkellä kaupungin puolesta hoitaa yksityinen perintätoimisto. LASKE-järjestelmää hankittaessa ei ole otettu huomioon sitä, että järjestelmän tulisi soveltua perintään, eikä siinä tällä hetkellä ole sellaisia ominaisuuksia, joita Helsingin kaupungin saatavien kokonaisvaltainen perintä edellyttää. Järjestelmä ei esimerkiksi laske ja päivitä saatavalle viivästyskorkoja, joka on olennainen osa kaupunginhallituksen hyväksymän perintäohjeen mukaista perintää. Jos LASKE-järjestelmää muunneltaisiin siten, että siihen sisältyy ominaisuuksia joiden avulla sitä voitaisiin tarvittavin määrin hyödyntää perintätoiminnassa, se vaatisi mittavan taloudellisen investoinnin. Järjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttävät säännöllistä taloudellista panostusta. Kaupunki ei todennäköisesti suurellakaan taloudellisella sijoituksella pääsisi siihen tehokkuushyötyyn, minkä se saavuttaa nyt hyödyntäessään perintätoimiston pitkällä kokemuksella rakennettuja ohjelmistoja, käytäntöjä ja perintäalan erityistä asiantuntemusta.

Jos perintä järjestettäisiin kaupungin omana työnä, kaupungilla ei olisi käytössään kaikkea sellaista tietoa, jota perintätoimistolla on käytössään. Koska perintätoimisto huolehtii useiden velkojien saatavista, sillä on kaupunkia laajempi informaatiopohja esimerkiksi velallisen taloudellisesta tilanteesta, jolloin perintätoimenpiteet voidaan perinnän kaikissa vaiheissa suhteuttaa velallisenkin tilanteeseen sopivaksi. Perintätoimistolla on käytössään resurssit ja välineet toteuttaa perintää monella tasolla, kuten sähköpostitse, puhelimitse ja online-liittymän avulla, joista kaupungilla ei ole omaa kokemusta. Perintäpalveluiden ostaminen perintätoimistolta tuo kaupungille ja myös velalliselle kustannussäästöjä, sillä perintätoimistolla on käytössään kokonaisvaltaiset henkilö- ja laitteistoresurssit, joiden avulla perintäkeinot valitaan tapauskohtaisesti ja myös velallisen etua turvaten kustannustehokkaasti. Esimerkiksi oikeudelliseen perintään



15.05.2013

Kj/11

siirtyminen ei ole aina velkojankaan kannalta tehokkain perintätapa.

Kaupungilla tällä hetkellä voimassa oleva perintäyhteistyösopimus kattaa myös niin sanotun heräteperinnän, jonne kaupunki siirtää saatavat, joista se ei tapauskohtaisen harkinnan jälkeen päädy oikeudellisen perinnän aloittamiseen. Erityisesti heräteperinnän tehokas järjestäminen kaupungin omana työnä vaatisi lisäresursseja ja rahoitusta. Velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) mukaan sellainen yksityisoikeudellinen saatava, josta ei ole haettu täytäntöönpanoperustetta, vanhenee kolmessa vuodessa. Velallista tulee siis vähintään kolmen vuoden välein muistuttaa saatavasta, jotta oikeus sen perimiseen jatkuisi. Sellaista yksityisoikeudellista saatavaa, josta ei ole haettu tuomiota, ei voi siirtää ulosottoviraston perittäväksi, joten vanhentumisen katkaisu on velkojan vastuulla. Mikäli saatavan vanhentuminen haluttaisiin katkaistavan ulosottoperinnän kautta, olisi saatavasta haettava tuomio ilman tapauskohtaista harkintaa mikä merkitsisi väistämättä velalliselle aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat vapaaehtoisen perinnän kuluja huomattavasti suuremmat. Heräteperinnässä perintätoimisto huolehtii saatavan vanhentumisen katkaisusta sekä seuraa lisäksi velallisen taloudellista tilannetta ja aloittaa tarpeelliset perintätoimenpiteet sen mukaan.

Perintätoiminnan järjestäminen pääkaupunkiseudun yhteisen perintäorganisaation, vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen kautta taikka yhteistyössä HUS:n kanssa

Perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain (517/1999) mukaan saatavan periminen toisen lukuun on luvanvaraista. Lähtökohtaisesti sillä, joka haluaa periä toisen lukuun saatavia, on oltava siihen tarkoitukseen lupa. Mainittuun lakiin on kirjattu tarkat määritelmät siitä, millä edellytyksillä ja millaiselle toimijalle tällainen toimilupa voidaan myöntää.

Lain mukaisesti toimilupa voidaan myöntää luotettavalle ja vakavaraiselle hakijalle, joka pystyy huolehtimaan toimeksiantajan lukuun perittävästä varoista ja siitä, että toimeksiantajaa ja velallista koskevat tiedot suojataan asianmukaisesti. Tämän lisäksi hakijan tulee ilmoittaa perintätoiminnasta vastaava henkilö. Tämä henkilö on velvollinen huolehtimaan siitä, että perintätoiminnassa noudatetaan hyvää perintätapaa ja että perintätoimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Vastaavalla henkilöllä on oltava riittävä käytännön kokemus perintätoiminnasta tai perintätoimintaan soveltuva koulutus.

Mikä tahansa yhteisö, yritys tai järjestö ei siten voi harjoittaa perintätoimintaa toisen lukuun. Perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto, jolle toimiluvan haltijalla on velvollisuus muun muassa toimittaa jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden



kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta.

Toimiluvan saamisen ehdot täyttävän kuntien ja HUS:n yhteisen perintäyksikön perustaminen on teoriassa mahdollista, eikä estettä toiminnan järjestämiseen esimerkiksi yhtiömuodossa ole. Luonnollisesti tällainen järjestely tarvitsisi myös ympäristökuntien ja/tai HUS:n myönteisen suhtautumisen. Helsingin kaupunki ei voi yksipuolisesti päättää tällaista yhteistyötä aloitettavaksi. Tällaisen perintäyksikön luominen edellyttäisi kuitenkin mittavia järjestelmähankintoja sekä riittävän koulutustason omaavien henkilöiden rekrytointia, samalla tavoin kuin perinnän hoitaminen kokonaisuudessaan kaupungin omana työnä. Erillisen oikeushenkilön perustaminen saattaisi tarkoittaa sitä, että myös nykyinen omana työnä suoritettava perintätoiminta sekä mahdollisesti laskutus ulkoistettaisiin kokonaisuudessaan omaan yritykseen.

Vaihtoehto, jossa kaupungin saatavien perintä siirrettäisiin kuntien ja HUS:n yhteiselle perintäyksikölle ei juuri eroa siitä vaihtoehdosta jossa kaupunki luopuu perintätoimiston käytöstä ja hoitaa saatavien perinnän kokonaisuudessaan omana työnään siltä osin kuin mitä edellä on viitattu mittaviin tietojärjestelmäinvestointeihin ja lisätyövoiman tarpeeseen.

Perintätoimenpiteet ovat lainsäädännön alaisia ja niiden toteuttaminen edellyttää riittävää asiantuntemusta. Perintää harjoittavan tahon tulee tuntea perintää ohjaavat normit ja ohjeet. Helsingin kaupungin saatavat koostuvat yksityis- ja julkisoikeudellisista saatavista. Näiden saatavatyyppien perinnässä on eroja, joista on säädetty lain tasolla.

Mikäli perintätoiminta järjestettäisiin yhteistyössä vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen kanssa, tulisi tällaisella yrityksellä olla lupa periä saatavia toisen lukuun. Luvan saaminen edellyttää laissa määriteltyjen edellytysten täyttämistä sekä riittävää osaamista perinnästä oikeudenalana. Perintätoimenpiteet ovat lainsäädännön alaisia, ja niiden toteuttaminen edellyttää riittävää asiantuntemusta ja esimerkiksi lainsäädännön muuttumisen jatkuvaa seuraamista ja siihen reagointia. Näiden valmiuksien lisäksi, sellaisella perintää harjoittavalla yrityksellä, joka toimisi perintäyhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa, tulisi olla riittävät järjestelmät ja välineet käsitellä kaupungin perintämassaa.

Myös vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen tulisi täyttää edellä esitetyt vaatimukset voidakseen toimia perintäalalla. Tämän lisäksi vammaisjärjestön tai sosiaalisen yrityksen tulisi pystyä tarjoamaan perintäpalveluita riittävän edullisesti siten, että myös velalliselle aiheutuvat kustannukset jäävät kohtuullisiksi.



Helsingin kaupungin saatavien perinnästä aiheutuvat kustannukset ja perintäkulut

Sekä julkisoikeudellisten että yksityisoikeudellisten saatavien vapaaehtoisesta perinnästä eli toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti esim. kirje- ja puhelinperinnällä maksamaan saatava, säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999, jäljempänä perintälaki).

Talpan perintätoimistolle antamien kuluttajasaatavia koskevien perintätoimeksiantojen perintäkulut velalliselle ennen perintälain muutosta (muutos voimaan 16.3.2013) olivat selkeästi pienemmät kuin perintälaissa säädetty kulujen enimmäismäärät. Perintälain muutoksella muun muassa alennettiin velalliselta vaadittavien perintäkulujen määrää. Oikeuspalveluilla tällä hetkellä käytössä olevien tietojen mukaan Talpan perintätoimistolle antamien kuluttajasaatavia koskevien perintätoimeksiantojen perintäkulut velalliselle ovat lakimuutoksen jälkeenkin selvästi lain sallimia enimmäismääriä pienemmät. Joissain tapauksissa perintätoimiston veloittama kulu on melkein puolet vähemmän kuin perintälain sallima enimmäismäärä.

Tehokas ja säännönmukainen perintä on avainasemassa kun tarkastellaan perinnän preventiivistä vaikutusta. On olennaista huomioida, että perintäkulu syntyy vain saatavasta, jota ei ole suoritettu ajallaan. Perintäkulut ovat velalliselle myös motivaatiotekijä suorittaa saatava ajoissa.

Perintätoimiston kaupungin kuluttajasaatavien perinnästä velalliselle aiheutuvia kuluja on pidettävä kohtuullisina. Se, että perintätoimisto pystyy tarjoamaan perintäpalveluitaan kaupungille edullisesti, perustuu perintätoimiston suureen perintämassaan, joka koostuu Helsingin kaupungin saatavien lisäksi satojen muiden toimeksiantajien saatavista. On selvää, että mitä pienempää saatavamassaa hallinnoidaan, sen suuremmat ovat siitä syntyvät kulut suhteessa saatavien kappalemäärään ja päinvastoin. Lisäksi perintätoimistolla, joka huolehtii useiden velkojien saatavista, on käytössään laaja informaatiopohja velallisen taloudellisesta tilanteesta, jolloin perintätoimenpiteet voidaan suhteuttaa velallisenkin tilanteeseen sopivaksi, mikä on omiaan kohtuullistamaan velalliselle aiheutuvan perintäkulun määrää.

Yhteenveto

Perintä on lakiin perustuva toimiala. Perintätoimintaa valvotaan usealla taholla, ja sen harjoittaminen edellyttää riittävää juridista ja substanssiosaamista. Lain tai hyvän perintätavan vastaisella perinnällä on seurauksia, ja perintälupaa haettaessa ilmoitetun henkilön tulee huolehtia siitä, ettei perintää harjoiteta lain tai säännösten vastaisesti,



eikä perintätoiminnasta aiheutuu velallisen tai toimeksiantajan oikeudenloukkauksia.

Perintäpalveluiden ostaminen miltä tahansa toimijalta, vammaisjärjestöt ja sosiaaliset yritykset mukaan lukien edellyttäisi siten sitä, että palveluntuottajalla olisi riittävä juridinen tietotaito periä saatavia. Kaupungin ostopalveluna hankkimat perintäpalvelut kilpailutetaan lain säännösten mukaisesti. Kilpailutukseen voi ottaa osaa sellainen yritys, joka täyttää lain ja kilpailutuksen mukaiset edellytykset. Riittävän suorituskyvyn omaava vammaisjärjestö tai sosiaalinen yritys voi halutessaan ottaa osaa kilpailutukseen.

Mikäli kuntien yhteistä perintäorganisaatiohanketta lähdetäisiin viemään eteenpäin, tulisi hankkeen tarkemmassa suunnittelussa ottaa riittävästi huomioon hankkeen kustannukset, henkilöresurssikustannukset, henkilöstön mahdollinen ulkoistaminen kunnan palveluksesta perustettavan yksikön palvelukseen sekä perintätoiminnan luvanvaraisuus.

Tarkasteltaessa perintätoiminnan järjestämistä kunnan omana työnä olisi tilanne se, että kaupungin resursseilla tehtävä kokonaistyömäärä kasvaisi merkittävästi, mikä vaatisi perintätoimintaan ohjattujen resurssien lisäämistä henkilöstö- ja laitteistotasolla, jos perinnän tehokkuus ja palvelutaso haluttaisiin säilyttää nykyisenä.

Helsingin kaupunki huolehtii osaltaan siitä, että sen saatavista aiheutuneet perintäkulut eivät ole velalliselle kohtuuttomia. Velalliselle aiheutuva kulu on yksi perintäpalveluiden kilpailutuksessa huomioitu seikka ja kaupungin tämän hetken perintäyhteistyökumppanin kaupungin saatavista perimät perintäpalkkiot ovat huomattavasti alle lain salliman enimmäistason. Perintätoimiston resurssit perintätoimiin ovat lähtökohtaisesti tehokkaammat kuin kaupungilla, ja perintää voidaan myös siitä syystä suorittaa pienemmillä yksikkökustannuksilla. Mikäli kaupungille hankittaisiin vastaavat resurssit, tai perintäpalvelu ostettaisiin toimijalta joka ei valmiina omaa samanlaisia resursseja, syntyisi siitä merkittäviä kustannuksia, joka viime kädessä näkyisi perintäpalveluista palveluntarjoajalle maksettavassa hinnassa. Velalliselta perittävän perintäkulun tulisi kattaa perinnästä aiheutuneet kustannukset, sillä ei ole kannattavaa harjoittaa perintää jonka kulut ylittävät perinnällä tuloutetut saatavat. Millä tahansa muulla tapaa järjestetyn perinnän kustannukset todennäköisesti ylittäisivät kilpailutuksen voittaneelta perintätoimistolta ostetun palvelun kustannukset, jolloin kohonneet kustannukset olisi vyörytettävä korkeamman perintäpalkkion kautta saatavansa maksamatta jättäneille velallisille ja ylimenevältä osalta katettava verovaroin.



15.05.2013

Kj/11

Lisätiedot

Minna Markkila, asiamies, puhelin: 310 36183
minna.markkila(a)hel.fi